

Didàctica de la Música

Codi: 40825
Crèdits: 10

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4312637 Musicologia, Educació Musical i Interpretació de la Música Antiga	OT	0	0

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Cristina Gonzalez Martin

Correu electrònic: Cristina.Gonzalez.Martin@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Altres indicacions sobre les llengües

Quan cal fer aclariments pels no-catalano parlants es fan amb castellà o anglès

Equip docent

Cecilia Gassull Bustamante

Angela María Pino Hoyos

Albert Casals Ibáñez

Laia Viladot Vallverdú

Jèssica Perez Moreno

Equip docent extern a la UAB

Mariona Martínez

Prerequisits

No existeixen prerequisits formatius per cursar aquest mòdul.

Objectius

L'assignatura mostrarà el destacat paper que la música hauria de desenvolupar al llarg del cilce vital (sobretot en relació a l'educació reglada), així com l'aportació de models i recursos per a les diferents etapes educatives i contextos formals d'aprenentatge.

Es plantegen els objectius següents:

- Apropiar-se de diferents teories i concepcions de l'aprenentatge com a eina per a l'anàlisi i reflexió de la pròpia tasca docent.
- Comprendre els processos comunicatius que fan possible ensenyar i aprendre.

- Conèixer els elements del currículum i els processos de programació en didàctica de la música.
- Conèixer tendències i problemàtiques a l'entorn de la tasca del professorat de música en les diverses etapes de l'educació i en relació a elements claus tals com la veu, la innovació educativa i la inclusió.
- Conèixer les problemàtiques fonamentals de la recerca en l'àmbit de les didàctiques específiques, i de la música en particular.
- Ser capaç de formular i fonamentar principis psicopedagògics en relació a la pròpia tasca docent.

Competències

- Analitzar els diferents contextos (socials, econòmics, històrics, artístics) que intervenen en la professió musical per desenvolupar adequadament les tasques de recerca.
- Analitzar les competències del perfil professional del professorat de música.
- Analitzar situacions d'ensenyament i d'aprenentatge en la transmissió de coneixements i pràctiques musicals.
- Distingir i aplicar les diferents metodologies de la recerca musicològica i de la recerca en educació musical orientades als projectes de recerca.
- Treballar en contextos interdisciplinaris relacionats amb la musicologia, l'educació musical i la interpretació.

Resultats d'aprenentatge

1. Adaptar els resultats de l'anàlisi contextual a les diferents realitats socials implicades en l'ensenyament i en la transmissió de cada pràctica musical
2. Analitzar i obtenir resultats d'alta qualitat en el procés de transmissió de coneixements i pràctiques musicals relacionats amb la didàctica musical
3. Aplicar les metodologies de recerca de didàctica de la música a cada tipus de projecte de recerca
4. Descriure els procediments metodològics fonamentals de didàctica de la música
5. Relacionar les competències idònies de la tasca docent amb cada cas pràctic d'estudi plantejat
6. Treballar en contextos interdisciplinaris relacionats amb la musicologia, l'educació musical i la interpretació.

Continguts

1. Models i principis de l'ensenyament-aprenentatge. Anàlisi de la interacció en processos educatius

S'examinaran les pròpies concepcions sobre l'aprenentatge i l'ensenyament a la llum de teories i perspectives vigents, amb l'objectiu de fonamentar la pràctica docent i els projectes educatius i de recerca personals.

Es posarà l'accent en els aspectes de representació, construcció, comunicació i interacció social dels processos d'ensenyament-aprenentatge.

2. Didàctica de la música

Es reflexionarà a l'entorn del fet d'ensenyar i aprendre música en diferents etapes educatives de l'ensenyament general i de l'ensenyament especialitzat. Es valoraran aspectes que determinen les diferents formes de plantejar l'aprenentatge de la música.

Es reflexionarà sobre la funció del professorat de música en les diferents etapes educatives. Es compartirà l'anàlisi de realitats identificant temes de recerca rellevants. Així mateix, es tractarà l'especificitat de la recerca en l'àmbit de les didàctiques específiques.

Es treballaran les tres grans competències de l'àrea de música: escoltar, interpretar i crear.

3. La innovació i la recerca en didàctica de la música dins del marc de col·laboració entre professorat, formadors i investigadors

La innovació: definició, necessitat i reptes. L'aparició d'experiències crítiques. La importància de fer recerca aplicada en didàctica. Innovació-formació-recerca: un triangle necessari. Estratègies i requeriments per a la col·laboració entre teoria i pràctica, entre investigació i pràctica docent.

4. Altres recursos didàctics: integració i veu

Es treballaran les claus per a la inclusió d'alumnes amb dificultats a l'aula.

A través de la teoria i la pràctica es farà referència a la veu com una eina fundamental pel docent.

Metodologia

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Les sessions tenen format de seminari i demanen l'alta participació de l'alumnat. S'alternaran:

- Exposició per part del professorat
- Activitats pràctiques i observació d'enregistraments
- Seminaris sobre lectures obligatòries i/o opcionals proposades
- Debat i reflexió conjunta o en petit grup sobre temàtiques del programa

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Exposició del professorat, activitats pràctiques, observació d'enregistraments i seminaris sobre lectures	64,5	2,58	1, 2, 3, 4, 5, 6
Tipus: Supervisades			
Tutories, realització, revisió i avaluació dels treballs proposats	27	1,08	1, 2, 4, 5
Tipus: Autònomes			
lectures, reflexions, elaboració d'informes i treball final de mòdul	155	6,2	1, 2, 4, 5, 6

Avaluació

Per l'avaluació es tindrà en compte la participació activa a les sessions, i els treballs escrits i orals de diversos aspectes que integren el contingut del curs.

Les reflexions escrites es realitzaran en parelles (40%) i s'entregaran 2 setmanes més tard de quan es realitzi la sessió amb l'especialista de cada temàtica.

El Treball sobre *el jo docent* (60%) equivaldrà a un 60% de la nota.

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, la coordinadora del mòdul informará l'alumnat (via Moodle) del procediment i data de revisió de les qualificacions.

Per tal de superar l'avaluació del mòdul és imprescindible acreditar l'assistència a un mínim d'un 75% de les sessions, coincidint amb la normativa general del Màster. I tenir una nota igual o superior a 4 de cada tasca avaluativa, per poder-ne fer mitjana ponderada. En cas de no obtenir la nota mínima final (de 5/10) per aprovar el mòdul, es requerirà la repetició millorada del treball *Principis psicopedagògics*, com a mecanisme de recuperació.

Per aprovar aquest mòdul, cal mostrar una bona competència comunicativa general, tant oralment com per escrit, i un bon domini de la llengua catalana o castellana (llengües vehiculars del mòdul). En totes les activitats es tindrà en compte, doncs, la correcció lingüística, la redacció i els aspectes formals de presentació. L'alumnat ha de poder expressar-se amb fluïdesa i correcció i ha de mostrar un alt grau de comprensió dels textos acadèmics. Una activitat pot ser retornada (no avaluada) o suspesa si el professorat considera que no compleix aquests requisits.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat (com pot ser el plagi) que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

L'estudiant rebrà la qualificació de "No avaluable" sempre que no hagi lliurat més del 30% de les activitats d'avaluació.

**En cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, assegurant que tot l'estudiantat hi pot accedir.*

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
2 reflexions en relació a les aportacions d'especialistes (en parelles)	40%	1,25	0,05	1, 4, 5, 6
Entrega I: Plantejament i mig desenvolupament del treball "Principis psicopedagògics" (individual)	20%	0,75	0,03	1, 2, 3, 4, 5
Entrega II: Reajust incorporant el feedback formatiu del treball "Principis psicopedagògics" i desenvolupament final (individual)	40%	1,5	0,06	1, 2, 3, 4, 5

Bibliografia

AUBERT, ADRIANA.; FLECHA, AINHOA; GARCÍA, CARMÉ.; FLECHA, RAMÓN i RACIONERO, SANDRA. (2008). Aprendizaje dialógico en la sociedad de la información. Barcelona: Hipatia Editorial.

BARCELÓ, BARTOMEU. J. (2003). La gènesi de la interligència musical en l'infant. Barcelona: Dinsic.

BARNES, DOUGLAS. i TODD, FRANKIE. (1995). Communication and learning in small groups. London: Routledge & Kegan.

BARRET, MARGARET. (1998). Children composing: a view of aesthetic Decision-Making. Research in Music Education, 1, 57-81.

BRUNER, JEROME S. (1975). From communication to language: A psychological perspective. Cognition, 3, 255- 289.

BRUNER, JEROME S. (1988). *Desarrollo cognitivo y educación* (selección por Jesús Palacios). Madrid: Morata.

CASALS, ALBERT i GODALL, PERE. (coord). (en premsa). *L'educació musical a les universitats catalanes. Una visió històrica (1940-2010)*. Barcelona: Biblioteca Nacional de Catalunya; In Press.

CASALS, ALBERT i VILADOT, LAIA (2010). Maestros de música y maestros generalistas frente a un material interdisciplinar: ¡más sabe el diablo por viejo que por diablo!. *Revista electrónica de LEEME (Lista Electrónica Europea de Música en la Educación)*, 25, 26-48. <http://musica.rediris.es/leeme/>

CASALS, ALBERT; VILAR, MERCÈ i AYATS, JAUME. (2011). "I'm not sure if I can... but I want to sing!". Research on singing as a soloist through the art of improvising verses. *British Journal of Music Education*, 28, 247- 261.

CASALS, ALBERT; VILAR, MERCÈ i AYATS, JAUME. (2008). La investigación-acción colaborativa: Reflexiones metodológicas a partir de su aplicación en un proyecto de Música y Lengua. *Revista Electrónica Complutense de Investigación en Educación Musical*, 5 (4), 1-17. <http://www.ucm.es/info/reciem/v5n4.pdf>

CASAS, AMALIA. i POZO, JUAN I. (2008). ¿Cómo se utilizan las partituras en la enseñanza y el aprendizaje de la música? *Cultura y Educación*, 20 (1), 49-62.

CARRILLO, CARMEN i FLORES, MARIA A. (2018). Veteran teachers' identity: what does the research literature tell us?. *Cambridge Journal of Education*, 48(5)

CARRILLO, CARMEN i VILAR, MERCÈ (2012). Las competencias profesionales del profesorado de música: opiniones de una muestra de docentes. *Cultura y Educación*, 24 (3): 319-335.

CARRILLO, CARMEN; VILADOT, LAIA y PÉREZ-MORENO, JESSICA. (2017). Impacto de la Educación Musical: una revisión de la literatura científica. *Revista Complutense de Investigación en Educación Musical*, 14, 61-74.

COLL, CESAR. i EDWARDS, DEREK. (EDS.) (1997). *Teaching, learning and classroom discourse*. Madrid: Fundación Infancia y Aprendizaje.

COLL, CESAR, PALACIOS, JESÚS i MARCHESI, ÁLVARO (Comp.) (2004). *Desarrollo psicológico y educación: psicología de la educación escolar*. Madrid: Alianza Editorial.

COLL, CESAR; COLOMINA, ROSA; ONRUBIA, JAVIER i ROCHERA, MARIA J. (1992). Actividad conjunta y habla: una aproximación estudio de los mecanismos de influencia educativa. *Infancia y aprendizaje*, 59, 189-232.

CUBERO, ROSARIO (2001). Maestros y alumnos conversando: el encuentro de las voces distantes. *Investigación en la escuela*, 45, 7-19.

CUBERO, ROSARIO (2005). Perspectivas constructivistas: la intersección entre el significado, la interacción y el discurso. Barcelona: Graó.

CSIKSZENTMIHALYI, MIHALY (1996). *Creativity, flow and the psychology of discovery and invention*. New York: HarperPerennial.

DELVAL, JUAN (1983). De la representación a la acción mediata: la representación. Dins de J. Delval: *Creer y pensar*. Barcelona: Laia.

EDWARDS, DEREK. i MERCER, NEIL (1989). *El conocimiento compartido*. Barcelona: Paidós.

ESCODA, JOAN i GONZÁLEZ-MARTÍN. CRISTINA (2020). Conèixer l'altre: una mirada intercultural des de l'aula de música. *Temps d'Educació*, 58, pp. 159-178.

- GÓMEZ, ISABEL.(2000). Bases teóricas de una propuesta didáctica para favorecer la comunicación en el aula. En JAUME JORBA, ISABEL GÓMEZ, I ÀNGELS PRAT: Hablar y escribir para aprender. Madrid: Síntesis.
- HERNÁNDEZ, FERNANDO i VENTURA, MONTSERRAT (2008). La organizacion del curriculum por proyectos de trabajo. El conocimiento es un calidoscopio. Octaedro.
- GÓMEZ-ALEMANY, ISABEL i MAURI, TERESA (2000). Strategies to regulate content development and interactivity in the classroom. *European Journal of Psychology of Education*, 15 (2), 157-171.
- GONZÁLEZ-MARTÍN, CRISTINA i VALLS, ASSUMPTA (2018). Los proyectos de trabajo en el área de música: una metodología de enseñanza-aprendizaje para afrontar los retos de la sociedad del siglo XXI. *Revista Electrónica Complutense de Investigación en Educación Musical*, 15, 39-60.
- HARGREAVES, DAVID J. (1998). Música y desarrollo psicológico. Barcelona: Graó.
- LEMKE, JAY L. (1997). Aprender a hablar ciencia. Lenguaje, aprendizaje y valores. Barcelona: Paidós.
- MALAGARRIGA, TERESA, GÓMEZ, ISABEL i VILADOT, LAIA. (2008). Innovar en la escuela de música: un proyecto compartido con la Universidad. *Cultura y Educación*, 20 (1), 63-78.
- MALAGARRIGA, TERESA, i MARTÍNEZ, MARIONA. (Eds.) (2010). Tot ho podem expressar amb música. Barcelona: Dinsic Publicacions Musicals.
- MALAGARRIGA, TERESA i MARTÍNEZ, MARIONA. (2006). Els músics més petits: unitats didàctiques per l'alumnat de 4 i 5 anys d'escola de música (2 vol). Barcelona: Dinsic Publicacions Musicals.
- MALAGARRIGA, TERESA, PÉREZ, JESSICA, BALLBER, LAURA i ROCA, CLARA. (2011). Tireu confits! Propostes per a fer música amb infants de 0 a 3 anys (vol I), els més petits. Barcelona: Amalgama Edicions.
- MALAGARRIGA, TERESA i VALLS, ASSUMPTA. (2003). La audición musical en la Educación Infantil. Propuestas didácticas. Barcelona: Ediciones CEAC.
- MERCER, NEIL (1996). Las perspectivas socioculturales y el estudio del discurso en el aula. Dins de C. COLLID. EDWARDS: Enseñanza, aprendizaje y discurso en el aula. Madrid: Fundación Infancia y Aprendizaje
- MERCER, NEIL (1997). La construcción guiada del conocimiento: el habla de profesores y alumnos. Barcelona: Paidós.
- MERCER, NEIL (2001). Palabras y mentes. Cómo usamos el lenguaje para pensar juntos. Barcelona: Paidós.
- MERCER, NEIL (2004). Sociocultural discourse analysis: analysing classroom talk as a social mode of thinking. *Journal of Applied Linguistics*, 1 (2), 137-168.
- NERLAND, MONIKA (2007). One-to-one teaching as cultural practice: two case studies from an academy of music. *Music Education Research*, 9 (3), 399-416.
- PÉREZ, JESSICA (2013). Tomando medidas: construcción de un instrumento de análisis para el estudio de la interacción en la realización de un juego de falda. *Revista Internacional de Educación Musical*, 1,3-12.
- PÉREZ, JESSICA i MALAGARRIGA, TERESA (2010). Materiales para hacer música en las primeras edades: ejes del triángulo formación, innovación e investigación. *Revista Complutense de Educación*, 21 (2), 389-403.
- PÉREZ-MORENO, JESSICA (2018). Making music in early childhood: A study of the formats of participation. *British Journal of Music Education*, 35 (2), 117-132.
- PINO, ANGELA i VILADOT, LAIA (2019). Teaching-learning resources and supports in the music classroom: Key aspects for the inclusion of visually impaired students. *British Journal of Visual Impairment*, 37 (1), 17-28.

POTTER, JONATHAN (1998). La representación de la realidad: discurso, retórica y construcción social. Barcelona: Paidós.

POZO, JUAN I. et al. (2006). Nuevas formas de pensar la enseñanza y el aprendizaje: las concepciones de profesores y alumnos. Barcelona: Graó.

POZO, JUAN I.; PÉREZ, MARIA P.; TORRADO, JOSÉ A. i LÓPEZ-IÑÍGUEZ, GUADALUPE (coords.). (2020). Aprender y enseñar música. Un enfoque centrado en los alumnos. Morata.

PUJOLÀS, PERE (2009). 9 ideas clave. El aprendizaje cooperativo. Editorial Graó.

ROGOFF, BARBARA (1993). Aprendices del pensamiento. El desarrollo cognitivo en el contexto social. Barcelona: Paidós.

RUSSELL-BOWIE, DEIRDRE (2009). What me? Teach music to my primary class? Challenges to teaching music in primary schools in five countries. *Music Education Research*, 11(1), 23-36.

SANABRIA, JULIANA i CASALS, ALBERT. (en premsa). Ayer y hoy de las formas de transmisión musical de instrumentos tradicionales: análisis a través del triple colombiano. *Música tradicional, educación y patrimonio*.

SANMARTÍ, NEUS (2007). Evaluar para aprender. 10 Ideas clave. Barcelona: Graó.

SAWER, KEITH (2003). Interactive and emergent process: possibilities and problems in group creativity. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

SAWYER, KEITH (2006). Group creativity: musical performance and collaboration. *Psychology of Music*, 43, 2, 148-165.

ST. JOHN, PATRICIA A. (2006). Finding and making meaning: young children as musical collaborators. *Psychology of Music*, 34 (2), pp...?

SWANWICK, KEITH (1991). Música, pensamiento y educación. Madrid: Morata.

VALLS, ASSUMPTA i CALMELL, CESAR (2010). La música contemporània catalana a l'escola. Barcelona: Dinsic Publicacions Musicals.

VIDAL, JOAN; DURAN, DAVID i VILAR, MERCÈ (2010). Aprendizaje musical con métodos de aprendizaje cooperativo. *Cultura y Educación*, 22 (3), 363-378.

VILADOT, LAIA (2012). De la poesia a la composició musical col·lectiva: una experiència a l'escola de música. *Temps d'Educació*, 42, 93-110.

VILADOT, LAIA (2017). El rol del adulto en el proceso de enseñanza-aprendizaje de la música: consideraciones teóricas desde la perspectiva socio-constructivista. Dins de GLUSCHANKOF, C. i PÉREZ-MORENO, J. (eds). *La música en Educación Infantil: Investigación y práctica*. Cap 10, 157-166.

VILADOT, LAIA; GÓMEZ, ISABEL i MALAGARRIGA, TERESA. (2010). Sharing meanings in the music classroom. *European Journal of Psychology of Education*, 25. p. 49 - 65.

VILADOT, LAIA; HILTON, CAROLINE; CASALS, ALBERT; SAUNDERS, JO.; CARRILLO, CARMEN; HENLEY, JENY; GONZÁLEZ-MARTÍN, CRISTINA; PRAT, MONTSERRAT y WELCH, GRAHAM. (2017). The integration of music and mathematics education in Catalonia and England: Perspectives on theory and practice. *Music Education Research*, 20 (1), 71- 82. VILADOT, L.; GÓMEZ I. i MALAGARRIGA T. (2010): Sharing Meanings in the Music Classroom. *European Journal of Psychology of Education*, 25 (1): 49-65.

VILADOT, LAIA i PÉREZ-MORENO, JESSICA (2016). Pon, pon, dinerito en el bolsón: un paseo por el juego musical en la etapa infantil. Dins de EDO, M; BLANCH, S. i ANTÓN, M. (coord.). *El juego en la primera infancia*. Barcelona: Octaedro.

VILAR, MERCE (2003). El maestro de música en primaria: Enfoques y perspectivas. *Música y Educación*, 54, 33-56.

VIGOTSKY, LEV S. (1982). *Psicología del arte*. Barcelona: Seix Barral.

VIGOTSKY, LEV S. (1979). *El desarrollo de los procesos psicológicos superiores*. Madrid: Crítica.

WERTSCH, JAMES (1988). *Vygotsky y la formación social de la mente*. Barcelona: Paidós.

ZARAGOZÁ, JOSEP LL. (2009). *Didáctica de la música en la educación secundaria. Competencias docentes y aprendizaje*. Barcelona: Graó.

Programari

En aquesta assignatura no s'utilitza cap programari concret.